

ตัวอย่างเพื่อประกอบความเข้าใจนี้อ้างอิงตาม Part B ของมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ ฉบับที่ 9 เรื่อง เครื่องมือทางการเงิน ซึ่งเป็นฉบับปรับปรุงของคณะกรรมการมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศที่สิ้นสุดในวันที่ 31 ธันวาคม 2560

(Part B: Illustrative Examples and Implementation Guidance (Bound volume 2018 Consolidated without early application))

อ้างอิง Part B: (C2): Embedded derivatives: separation of embedded option

วันที่เผยแพร่: 24 มิถุนายน 2562

ตัวอย่าง ค.2 อนุพันธ์แฝง : การแยกอนุพันธ์แฝงประเภทสิทธิเลือก

คำอธิบายคำถามข้อ ค.1 ระบุถึงเงื่อนไขของอนุพันธ์แฝงประเภทที่ไม่ใช้สิทธิเลือก ว่าควรถูกกำหนดเพื่อทำให้มูลค่ายุติธรรมของอนุพันธ์แฝงเท่ากับศูนย์ ณ วันที่มีการรับรู้รายการเมื่อเริ่มแรกของสัญญาแบบผสม หากเป็นอนุพันธ์แฝงประเภทสิทธิเลือกที่ถูกแยกออกจากสัญญาหลัก จะต้องกำหนดเงื่อนไขของอนุพันธ์แฝงดังกล่าวเพื่อให้อนุพันธ์แฝงมีมูลค่ายุติธรรมเท่ากับศูนย์ หรือมีมูลค่าที่แท้จริงเท่ากับศูนย์ (กล่าวคือ พิจารณาว่าสัญญาสิทธิอยู่ในสถานะเท่านั้น) ณ วันที่มีการรับรู้รายการเมื่อเริ่มแรกของสัญญาแบบผสมหรือไม่

ไม่ใช่ เนื่องจากลักษณะเชิงเศรษฐกิจของสัญญาแบบผสมที่มีอนุพันธ์แฝงประเภทสิทธิเลือกจะขึ้นอยู่กับราคาใช้สิทธิ (หรืออัตราใช้สิทธิ) ที่ระบุไว้ในสัญญาแบบผสมเป็นสำคัญ (ตามที่อธิบายด้านล่าง) ดังนั้นการแยกอนุพันธ์แฝงประเภทสิทธิเลือก (ซึ่งรวมถึง อนุพันธ์แฝงที่เป็นสิทธิเลือกที่จะขาย สิทธิเลือกที่จะซื้อมูลค่าสูงสุด มูลค่าต่ำสุด สิทธิเลือกที่จะซื้อหรือขายมูลค่าสูงสุดของอัตราดอกเบี้ย สิทธิเลือกที่จะซื้อหรือขายมูลค่าต่ำสุดของอัตราดอกเบี้ย หรือ สิทธิที่จะแลกเปลี่ยนที่อยู่ในสัญญาแบบผสม) จึงควรพิจารณาตามเงื่อนไขของส่วนที่เป็นสิทธิเลือกที่ระบุไว้ในสัญญาแบบผสม อนุพันธ์แฝงจึงไม่จำเป็นต้องมีมูลค่ายุติธรรมหรือมูลค่าที่แท้จริงเท่ากับศูนย์ ณ วันที่มีการรับรู้รายการเมื่อเริ่มแรกของสัญญาแบบผสม

หากกิจการต้องระบุเงื่อนไขของอนุพันธ์แฝงประเภทสิทธิเลือกเพื่อที่จะทำให้อนุพันธ์แฝงดังกล่าวมีมูลค่ายุติธรรมเท่ากับศูนย์ ราคาใช้สิทธิ (หรืออัตราใช้สิทธิ) โดยปกติจะต้องถูกกำหนดเพื่อทำให้สิทธิเลือกดังกล่าวอยู่ในฐานะขาดทุนไปตลอด ซึ่งหมายความว่าความน่าจะเป็นที่สิทธิเลือกดังกล่าวจะถูกใช้เท่ากับศูนย์ อย่างไรก็ตาม ความน่าจะเป็นที่สิทธิเลือกในสัญญาแบบผสมจะถูกใช้นั้นมักจะไม่เท่ากับศูนย์ การสมมติให้มูลค่ายุติธรรมเมื่อเริ่มแรกเท่ากับศูนย์ จึงขัดแย้งกับพฤติกรรมเชิงเศรษฐกิจที่คาดว่าจะเกิดขึ้นของสัญญาแบบผสม ในทำนองเดียวกัน หากกิจการต้องระบุเงื่อนไขของอนุพันธ์แฝงประเภทสิทธิเลือกเพื่อที่จะทำให้อนุพันธ์แฝงดังกล่าวมีมูลค่าที่แท้จริงเท่ากับศูนย์ ราคาใช้สิทธิ (หรืออัตราใช้สิทธิ) จะต้องถูกสมมติให้เท่ากับราคา (หรืออัตรา) ของตัวแปรอ้างอิง ณ วันที่รับรู้รายการเมื่อเริ่มแรกของสัญญาแบบผสม ซึ่งจะทำให้มูลค่ายุติธรรมของสิทธิเลือกดังกล่าวประกอบด้วยมูลค่าตามเวลาเท่านั้น

อย่างไรก็ตาม สมมติฐานดังกล่าวจะไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมเชิงเศรษฐกิจที่น่าจะเกิดขึ้นของสัญญาแบบผสม ซึ่งรวมถึงความน่าจะเป็นที่สิทธิเลือกจะถูกใช้ เว้นแต่ราคา (หรืออัตรา) ใช้สิทธิที่ตกลงกันจะเท่ากับราคา (หรืออัตรา) ของตัวแปรอ้างอิง ณ วันที่รับรู้รายการเมื่อเริ่มแรกของสัญญาแบบผสมอย่างแท้จริง

ลักษณะเชิงเศรษฐกิจของอนุพันธ์แฝงประเภทสิทธิเลือกโดยพื้นฐานแล้วมีความแตกต่างจากอนุพันธ์แฝงที่เป็นสัญญาฟอร์เวิร์ด (รวมถึงสัญญาฟอร์เวิร์ดหรือสัญญาแลกเปลี่ยน) เนื่องจากเงื่อนไขของสัญญาฟอร์เวิร์ดทำให้การจ่ายเงินที่เกิดจากผลต่างระหว่างราคาของสินทรัพย์อ้างอิงและราคาฟอร์เวิร์ดเกิดขึ้นในวันที่กำหนดไว้ แต่เงื่อนไขของสิทธิเลือกที่กำหนดให้การจ่ายเงินอ้างอิงจากผลต่างระหว่างราคาของสินทรัพย์อ้างอิงและราคาใช้สิทธิอาจเกิดขึ้นหรือไม่ก็ได้ ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างราคาใช้สิทธิที่ตกลงกันไว้กับราคาของสินทรัพย์อ้างอิงในวันที่กำหนดไว้หรือวันที่ในอนาคต ดังนั้น การปรับราคาใช้สิทธิของอนุพันธ์แฝงประเภทสิทธิเลือกจึงเป็นการเปลี่ยนแปลงลักษณะพื้นฐานของสัญญาแบบผสม ในทางตรงกันข้าม หากพิจารณาแล้วว่าเงื่อนไขของอนุพันธ์แฝงที่ไม่ใช่สิทธิเลือกในตราสารหนี้ที่เป็นสัญญาหลักถูกกำหนดเพื่อให้มูลค่ายุติธรรมไม่เท่ากับศูนย์ ณ วันเริ่มต้นของสัญญาแบบผสม จำนวนดังกล่าวโดยแท้จริงแล้วจะแสดงถึงการกู้ยืมหรือการให้กู้ยืม ดังนั้น จึงไม่เหมาะสมที่จะแยกอนุพันธ์แฝงที่ไม่ใช่สิทธิเลือกออกจากตราสารหนี้ที่เป็นสัญญาหลักในลักษณะที่จะทำให้มูลค่ายุติธรรมไม่เท่ากับศูนย์ ณ วันที่รับรู้รายการเมื่อเริ่มแรกของสัญญาแบบผสม ตามที่ได้อธิบายไว้ในคำตอบของคำถามข้อ ค.1

สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์